

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 327/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. T., L., zastúpeného advokátkou JUDr. K. M. P., Ž., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 To 132/2010 z 3. februára 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. T. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2011 doručená sťažnosť J. T., L. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. K. M. P., Ž., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a

3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 132/2010 z 3. februára 2011 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 171/2007 z 12. júla 2010 uznaný za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 28 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Zároveň tým istým rozsudkom okresný súd oslobodil sťažovateľa spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný ako zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona a prečin výtržnicva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pretože skutok nie je trestným činom.

Proti odsudzujúcemu výroku rozsudku okresného súdu podal odvolanie sťažovateľ a proti oslobodzujúcemu výroku rozsudku okresného súdu podal odvolanie prokurátor, ktorý zároveň napadol aj výrok o treste, keďže tento považoval za neprimeraný.

Krajský súd na neverejnom zasadnutí konanom 3. februára 2011 uznesením sp. zn. 3 To 132/2010 podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) a e) a ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a vo výroku o oslobodení sťažovateľa a vec vrátil v zrušenom rozsahu okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľ poukazuje na to, že z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu zjavne vyplýva, že jeho odvolanie podané proti odsudzujúcemu výroku rozsudku okresného súdu krajský súd zamietol ako nedôvodné, aj keď príslušný zamietavý výrok v namietanom uznesení absentuje. Sťažovateľ tvrdí, že ak odvolací súd zamietá odvolanie ako nedôvodné, musí tak urobiť na verejnom zasadnutí a nikdy nie na neverejnom (§ 326 ods. 1 Trestného poriadku). Keďže krajský súd v danom prípade zamietol odvolanie

sťažovateľa ako nedôvodné na neverejnom zasadnutí, zasiahol tak neprípustným spôsobom do jeho práv garantovaných ústavou a dohovorom. Sťažovateľ uvádza, že *„Odporca nerešpektoval namietané súčasti práva na spravodlivú súdnu ochranu a to zásadu verejnosti a ústnosti. V konečnom dôsledku odporca odmietol spravodlivosť (denegatio iustitiae), pretože uvádzal vecné názory v rámci procesného rozhodnutia, ktorým de facto zamietol odvolanie sťažovateľa na neverejnom zasadnutí (kabinetným spôsobom).“*

Sťažovateľ tiež namieta, že v rámci konania na odvolacom súde nerozhodoval v jeho veci zákonný sudca (zákonní sudcovia). S poukazom na bod II.2.3 písm. Ab) a bod II.2.1 písm. k) rozvrhu práce krajského súdu na rok 2010 mal podľa sťažovateľa vo veci rozhodovať senát, v ktorom pôsobí sudca spravodajca, ktorý mal vec pridelenú na rozhodnutie o prvom opravnom prostriedku, pričom v danom prípade to bola sudkyňa JUDr. M. U., ktorá rozhodovala o prvom odvolaní sťažovateľa pod sp. zn. 3 To 104/2008 uznesením zo 4. septembra 2008. Sťažovateľ zastáva názor, že v dôsledku nesprávneho pridelenia jeho veci v odvolacom konaní bolo porušené jeho právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi, ako aj právo na nezávislý a nestranný súd.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné práva J. T. podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 3 To/132/2010-684 z 03. 02. 2011 porušené boli.

2/ Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 3 To/132/2010-684 z 03. 02. 2011 zrušuje prikazuje Krajskému súdu v Žiline vo veci znova konať a rozhodnúť.

3/J. T. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,-EUR (slovom päťtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Žiline povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Krajský súd v Žiline je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania J. T. na účet právnej zástupkyne JUDr. K. M. P. vedený v... tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru, ku ktorému malo dôjsť namietaným uznesením krajského súdu.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ uplatňuje dve základné námietky:

a) namieta procesný spôsob rozhodovania odvolacieho súdu o odvolaniach podaných ním (vo vzťahu k odsudzujúcemu výroku rozsudku okresného súdu, pozn.) a prokurátorom

(vo vzťahu k oslobodzujúcemu výroku rozsudku okresného súdu, pozn.) na neverejnom zasadnutí, a

b) namieta porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu v dôsledku pridelenia veci senátu odvolacieho súdu v rozpore s rozvrhom práce.

Podľa § 326 ods. 1 Trestného poriadku o odvolaní rozhoduje odvolací súd na verejnom zasadnutí. Aj na neverejnom zasadnutí môže urobiť rozhodnutie

a) podľa § 316 ods. 1 alebo 3,

b) podľa § 318, § 320 ods. 1, § 321 ods. 1 alebo 2, ak je zrejmé, že chybu nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Podľa § 295 ods. 1 Trestného poriadku po otvorení verejného zasadnutia podá predseda senátu alebo ním určený člen senátu na podklade spisu správu o stave veci zameranú na otázky, ktoré treba na verejnom zasadnutí riešiť. Následne osoba, ktorá dala svojím návrhom na verejné zasadnutie podnet, návrh prednesie. Osoba, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím, ako aj prokurátor sa k návrhu vyjadria, ak nie sú sami navrhovateľmi.

Podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy, použijú sa primerane ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní. Obmedzenia vo vykonaní dôkazu čítaním zápisnice o výpovedi svedka alebo znalca platia iba pre verejné zasadnutie konané o odvolaní.

Podľa § 295 ods. 3 Trestného poriadku po vykonaní dôkazov udelí predseda senátu slovo na konečné návrhy. Ak je osobou, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím, obvinený, má právo hovoriť posledný. Ak je obvinený mladistvý, konečný návrh môže predniesť aj zástupca štátneho orgánu starostlivosti o mládež a zákonný zástupca.

V odôvodnení namietaného uznesenia krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Pokiaľ ide o odvolanie obžalovaného proti výroku rozhodnutia okresného súdu, ktorým bol J. T. uznaný vinným z trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia, toto bolo vyhodnotené ako nedôvodné...

V zmysle ustanovenia § 321 ods. 3 Tr. por. bolo povinnosťou krajského súdu zrušiť výrok o treste, keďže, hoci čiastočne, zrušil výrok o vine (v oslobodzujúcej časti).“

V nadväznosti na námietky sťažovateľa ústavný súd považoval v prvom rade za potrebné poukázať na to, že i keď vo výroku namietaného uznesenia krajského súdu absentuje výrok o zamietnutí odvolania sťažovateľa, z existujúceho výroku celkom zjavne vyplýva, že krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu len vo výroku o oslobodení sťažovateľa spod obžaloby a vo výroku o treste. Táto skutočnosť rovnako vyplýva aj z odôvodnenia napadnutého uznesenia.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ ide o odsudzujúci výrok rozsudku okresného súdu, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, je namietané uznesenie krajského súdu v tejto časti rozhodnutím konečným a právoplatným, keďže (aj napriek absencii výroku o zamietnutí odvolania sťažovateľa ako nedôvodného, pozn.) okresný súd sa už skutkom kvalifikovaným ako prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 2 písm. b) Trestného zákona z hľadiska preukázania viny po vrátení veci na ďalšie konanie zaoberať nebude.

Posudzujúc argumentáciu sťažovateľa vo vzťahu k námietke rozhodovania krajského súdu na neverejnom zasadnutí ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že jej podstata spočíva v tom, že rozhodnutím krajského súdu o zamietnutí odvolania sťažovateľa ako nedôvodného na neverejnom zasadnutí mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, t. j. okrem iného právo verejne a ústne prezentovať svoje stanovisko, vrátane konečného návrhu a posledného slova. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že povinnosť súdu rozhodovať vo veciach ustanovených Trestným poriadkom na verejnom zasadnutí má v prvom rade zabezpečiť plnohodnotnú realizáciu práva obžalovaného na obhajobu.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Podľa § 370 ods. 2 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, dovolanie sa podáva najneskôr do troch rokov od doručenia rozhodnutia súdu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľ nepodal proti namietanému uzneseniu krajského súdu dovolanie, hoci tak mohol a mal urobiť.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne a právomoc ústavného súdu len subsidiárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť

využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Vychádzajúc zo skutočnosti, že podstatou posudzovanej námietky sťažovateľa je tvrdenie, že mu postupom krajského súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím malo dôjsť zásadným spôsobom aj k porušeniu jeho práva na obhajobu, ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ mal (a stále má) právo podať proti namietanému uzneseniu krajského súdu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. O dovolaní sťažovateľa je oprávnený a aj povinný rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z rovnakého hľadiska posudzoval ústavný súd aj druhú námietku sťažovateľa týkajúcu sa namietaného porušenia jeho základného práva na zákonného sudcu, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku pridelenia veci senátu odvolacieho súdu v rozpore s rozvrhom práce.

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

V zmysle judikatúry ústavného súdu je povinnosťou všeobecných súdov vykladať zákony ústavne konformným spôsobom (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Realizáciu základného práva na súdnu ochranu (práva na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 46 až čl. 50 ústavy v dovolacom konaní v trestných veciach umožňujú predovšetkým ustanovenia § 371 Trestného poriadku. Práve preto jednotlivé dôvody prípustnosti dovolania uvedené v § 371 Trestného poriadku treba vykladať tak, aby ich prostredníctvom bola poskytnutá plná ochrana uvedeným článkom ústavy. Z toho vyplýva, že súd treba považovať za „nesprávne obsadený“, resp. „v nezákonnom zložení“ aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca, resp. zákonní sudcovia. Reštriktívny výklad označených ustanovení Trestného poriadku v dovolacom konaní, ktorý neposkytuje ochranu základnému

právu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, nie je z ústavného hľadiska akceptovateľný (m. m. II. ÚS 136/08).

Z uvedeného vyplýva, že aj vo vzťahu k námietke porušenia práva na zákonného sudcu sťažovateľ mal (a stále má) právo podať proti namietanému uzneseniu krajského súdu dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, o ktorom je oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd ako dovolací súd.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2011